

ærede Justitsminister gav af disse Forhold, svarer ganske nøje til den Skildring, Forfatteren Johan Skjoldborg giver af visse Herregaardsforhold, og jeg venter herefter, at Bladet Dannebrog, som er meget stærkt ude efter Skjoldborg, ogsaa vil være ude med Linealen efter den højtærede Justitsminister. Men jeg konstaterer blot, efter hvad den højtærede Justitsminister udtalte her i Tinget, at vedkommende Røgter først havde faaet et Rap med en Stok, da han laa oppe paa Høstængen, hvor han var gaaet op, fordi han manglede Logis. Men efter at han var falden ned ad Trappen, gik han ud paa Marken og lagde sig til at sove i et Vogterhus, hvor han blev funden næste Dag. Han var syg og svag, men ikke desto mindre gav man sig til at prygle ham og jog ham ud paa Marken. Nu siger den højtærede Justitsminister, at efter den Protokol, der er optagen paa Stedet, var det ikke med en Egekæp, men derimod med et Par almindelige Spadserestokke, at Manden er bleven pryglet, men hvortykke Stokkene vare, hvor mange Rap han har faaet og hvor haardt de sloge, derom faar man ikke nogen Oplysning. Men det forekommer mig, at efter de Oplysninger vedrørende denne Sag, der ere givne paa Grundlag af den i Odense optagne Forhørsprotokol, er der over for den paagældende Røgter øvet Vilkaarlighed, Vold og Overlast, og det glæder mig, at den højtærede Minister ogsaa finder det urigtigt, at de paagældende have øvet Selvtægt, og mener, at de burde være gaaet til Sognefogeden og ikke selv burde have givet sig til at slaa paa vedkommende.

Jeg slutter med at udtale over for dette bestemte Forhold, at Herregaarden Glorup i Mands Minde har været kendt for det Pryglesystem, der har fundet Sted der. Det ærede Medlem for Middelfart (Slengerik) vil sikkert kunne bekræfte mine Udtalelser i saa Henseende. Forholdene have der været af den Beskaffenhed, at Forvalter Abel gentagende af Herredsfogeden er bleven mulkteret for Prygleri, og de ere af den Beskaffenhed, at Greven, der ejer Herregaarden, gentagende har anmodet Forvalteren om ikke vedblivende at prygle løs. Greven har altsaa taget Afstand fra det Pryglesystem, der har fundet Sted. Det forbyser mig derfor en hel Del, at den højtærede Justitsminister finder Anledning til paa Grundlag af denne Sag at sigte den socialdemokratiske Presse for at have overdrevet og uden Grund paatalt de raadende Forhold derovre. Sluttelig skal jeg minde om, at Fyns Socialdemokrat har

omtalt denne Sag paa Grundlag af de Oplysninger, den har indhentet ude paa Stedet. Fra Herredskontorets Side, fra Jurisdiktionens Side er der ikke tilflydt Bladet nogen Meddelelse i Sagen. Hvis Herredsfogeden havde ladet Bladet tilflyde en Meddelelse om de optagne Forhør, nærer jeg ingen Tvivl om, at denne Fremstilling vilde være fremkommen i Bladene. Men selv om den var fremkommen i Bladene, vilde det ikke i nogen væsentlig Grad have rokket ved de Oplysninger, der ere fremkomne om den urimelige Maade, hvorpaa vedkommende Røgter er bleven behandlet.

Formanden: For en kort Bemærkning har Folketingsmanden for Sorø Amts 1ste Valgkreds (Zahle) Ordet.

Zahle: Det var i Forgaars, da det ærede Medlem, som sidst talte, oplæste noget af Kontrakten fra Thomasminde, at jeg begærede Ordet for en kort Bemærkning. Det er nu længe siden, men man vil maaske erindre, at det ærede Medlem var noget i Uvished om, hvad det betød, naar der i Kontrakten stod, at det var forbudt Lejeren at *indtage* andre i Huset. Saaledes var Udtrykket, saa vidt jeg erindrer; jeg har aldrig set Kontrakten.

Jeg skal i den Anledning tillade mig at gøre en ganske kort historisk Bemærkning. Det var i Christian den 5tes Lov forbudt Lejere og Fæstere paa Landet at tage Inderster til Huse, og efterhaanden udviklede sig deraf saadanne Tilstande, at Godsejere, som raadige ikke alene over de egentlige Hovedgaarde, men ogsaa gennem Fæstelovgivningen over Fæstegaarde, næsten al Bondejord overhovedet, kunde forhindre, at nogen fik Bolig paa Landet uden at blive Fæster eller Lejer af Herremændenes Huse paa de Betingelser, Herremændene foreskrev, derunder næsten al Tid en livsvarig Forpligtelse til at arbejde paa Herregaarden. I 1848 indsaar man, at det var en utaalelig Tilstand, og ved Forordningen af 5. Maj 1848 § 5 blev det foreskrevet, at denne Forpligtelse til ikke at tage Inderster til Huse, som anføres i Christian den 5tes Lov 3—19—7 eller indeholdes i specielle Kontrakter for Fæstere og Lejere paa Landet, ikke skulde være til Hinder for at modtage beslægtede og besvogrede i op- og nedadstigende Linie, og heller skal det være dem forment at *indtage* til Huse hos sig, saadanne i Sognet hjemmehørende Personer, der ellers vilde falde Fattigvæsenet til Byrde eller give Anledning til Anvendelsen af nogle særlige